

ISSN 1331-8411

KARIKA 066

glasilo Hrvatskog društva karikaturistasiječanj2009.

Sretna Nova 2009!

ICO VOLJEVICA (1922-2008.)

GRAND PRIX Zagreb 1988.

KATHMANDU (Nepal):
1. nagrada
Husejin HANUŠIĆ
Tema:
RAZLIKA IZMEĐU
MOĆNIH I NEMOĆNIH

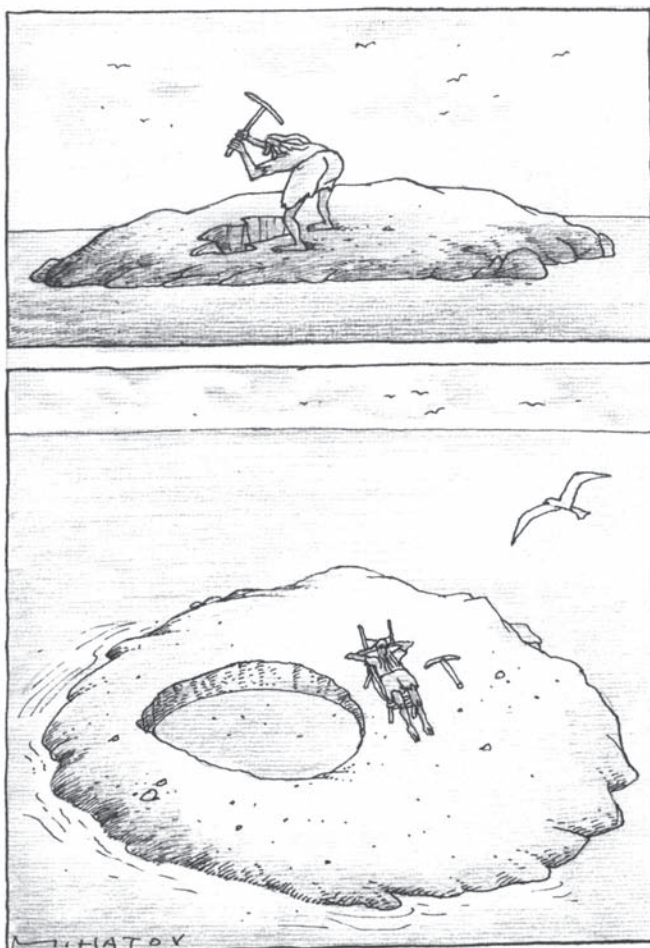
Antun SMAJIĆ
s izložbe karikatura
članova HDK

Halandri (Grčka): Posebno priznanje, Marko Ivić

SADRŽAJ

- 4 **GODIŠNJA IZLOŽBA KARIKATURA ČLANOVA HDK**
- 6 **In memoriam: ICO VOLJEVICA**
- 8 **Predstavljanje knjige 'ŠTEFEKOVE PUSTOLOVINE'**
- 10 **PISMESTROVIĆ U ATENI**
- 12 **MIDHAT AJANOVIĆ:
Tumačenje karikature**
- 14 **Retrospektivna izložba MLADENA BAŠIĆA**
- 16 **UKRATKO...**
- 17 **IZLOŽBE: Štambuk i Felix**
- 18 **SMRT CRTEŽA U ZEMLJI PARADOKSA...**
- 20 **Lex CRNO NA BIJELO u Osijeku**
- 21 **ODJECI S FESTIVALA**
- 22 **TABLICA FESTIVALA**

Osor 2008: Druga nagrada, Mojmir Mihatov

IMPRESSUM

Izdavač:
Hrvatsko društvo
karikaturista
Savska 100
10000 Zagreb

Telefon:
(01) 4923 673
(samo četvrtkom
od 19 do 21 sat)

Fax:
(01) 6687 695

E-mail:
hrvdrukar@gmail.com

Žiro-račun:
2360000-1101453975
kod Zagrebačke banke

Glavni urednici:
Zdenko Puhin
Predrag Raičević

Grafički urednik:
Predrag Raičević

Uredništvo:
Ivan Šarić
Janko Bučar

Dizajn i prijelom:
MEDIAVEKTOR
Studio za
grafičko oblikovanje

GODIŠNJA IZLOŽBA KARIKATURA ČLANOVA HDK

U utorak, 02. prosinca 2008. u Izložbenom prostoru Kule Lotrščak u Zagrebu, s početkom u 19 sati otvorena je Godišnja izložba karikatura članova Hrvatskog društva karikaturista.

- U 25 godina koliko postoji Društvo, naši su članovi osvojili nebrojene nagrade u zemlji i inozemstvu, te možemo mirne duše ustvrditi kako Hrvatsko društvo karikaturista spada u sam vrh europske i svjetske karikature - kazao je dopredsjednik društva Davor Trgovčević prigodom otvorenja izložbe.

Kustosica Iva Sudec iz Galerije »Klovićevi dvori«, kojoj također pripada prostor u kojem je izložba otvorena, istaknula je da je njezina galerija svesrdno podržava karikaturu u Hrvatskoj, pa je uz činjenicu da je opetovano ugostila godišnju izložbu HDK-a, ugledna galerija ove godine postavila i retrospektivnu izložbu našeg vrhunskog karikaturista Ota Reisingera. Upravo je Reisinger na preksinoćnjem otvorenju primio nagradu za životno djelo, koja nosi ime preminulog uglednog karikaturista Mladena Bašića Bibija, a njegovim je radovima posvećen i velik dio izložbenog prostora.

57 članova društva - od njih stotinjak - zastupljeno je svojim radovima na izložbi.

Ivica Pezo

Miroslav Gerenčer Gero

KARIKATURA U HRVATA

• Gospodine Reisinger, sigurno pratite što se zbiva na području karikature u Hrvatskoj.

Imamo dobre karikaturiste, ali je problem što u Hrvatskoj ne mogu negdje nešto i objaviti, a bez toga se ne mogu usavršavati. Ako i objave, honorari su mizerni. Za to vam automehaničar neće ni haubu otvoriti. Oni mogu crtati za sebe ili za međunarodne natječaje.

• Što biste onda preporučili svima koji se karikaturoom žele baviti?

Neka se bogato ožene i žive po mogućnosti od rente, a doma neka crtaju svaki dan, najbolje po dvije karikature - za svoje veselje.

Poziv članovima HDK

Prema pravilniku o dodjeli Priznanja Mladen Bašić Bibi pozivaju se članovi HDK da predlože dobitnika priznanja za 2009. godinu. Prijedlozi se dostavljaju na adresu Društva do 31. siječnja 2009. godine, a trebaju sadržavati osnovne podatke o predloženom kandidatu uz obrazloženje, a u skladu s kriterijima za ocjenjivanje (Karika br. 53).

GODIŠNJA IZLOŽBA IZ DRUGE PERSPEKTIVE: KRATKI SPOJ MEDIJA I KARIKATURA

U utorak 2. prosinca 2008. održan je još jedan karikirano karikaturni događaj, koji je pobudio još jednom veliku pozornost svih osim policajaca pozornika. Izložba kakvu Hrvatsko društvo karikaturista već desetak godina priređuje.

Odmah u dolasku na prvi kat Kule Lotrščak s lijeve strane nas je dočekalo sedam izloženih mapa s 28 crteža dobitnika ovogodišnjeg priznanja "Mladen Bašić Bibi" Ota Reisingera, za njegov doprinos i razvitak karikaturnog stvaralaštva. Nagrađeni se u svojem obraćanju mnoštvu obratio škrtu s nekoliko riječi jer je ovo priznanje samo duhovno, a u ovom slučaju i više nego duhovito od hrvatskog i svjetskog velemajestora.

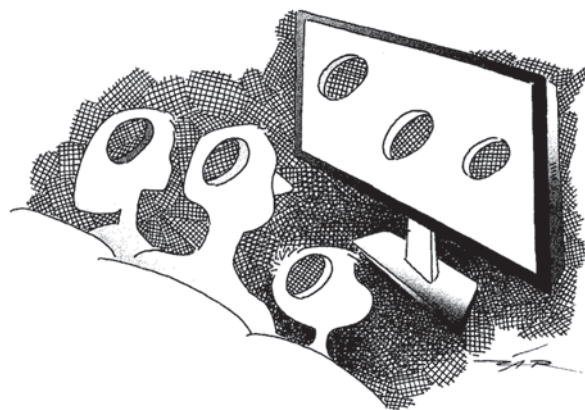
Na sljedeća dva kata nije se u vrijeme otvaranja zbog nestanka svijetla koje je prouzročio kratki spoj nekih medija s karikaturama i karikaturistima, pa smo ne samo zbog njih tapkali u mraku, ali samo do sljedećega dana.

Karikaturisti uvijek nađu izlaz, kao u ovoj situaciji Srećko Punatrić riječima:

- Ovo je prava danska izložba!
- Zašto? - upita Feliksa Ljubica Lekić, bolja polovičica od skoro najboljeg portretista Milana Lekića.
- Pa vidi se samo po danu! - odgovori Punatrić.

U atmosferi gdje je odimalo gromoglasnim smijehom koji nisu mogli spriječiti ni gromobrani, kao ni prislušni uređaji s okolnih vladinih zgrada, karikaturistice i karikaturisti pokazali su da su nam itekako potrebni u svakom vremenu našega postojanja.

Janko Bučar, Hrvatsko slovo

Žarko Luetić

In memoriam: ICO VOLJEVICA 1922. - 2008.

Član Hrvatskog društva karikaturista Ico Voljevica, otac "Grge", legendarne Večernjakove karikature, jedan od naistaknutijih i najnagrađivanijih naših karikaturista, umro je 29.10.2008. u Zagrebu nakon duge i teške bolesti. Ismet Ico Voljevica rođen je 18. srpnja 1922. godine u Mostaru, gimnaziju je polazio u Sarajevu i studirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Već kao student počeo je surađivati u humorističkom tjedniku Kerempuh gdje je tri godine, do 1954., objavljivao karikaturu "Grga Protokol".

Potom je "Grgu" objavljivao u Globusu i Narodnom listu, a onda je prešao u tadašnji NIŠP Vjesnik gdje je najprije u Vjesniku, a onda od 1. lipnja 1962. godine u Večernjem listu objavljivao popularnog Grgu, bez prekida punih 39 godina.

Stariji čitatelji Večernjeg lista zasigurno se sjećaju te strip-karikature koja je zapravo bila svakodnevni komentar aktualnih zbivanja iz kuta običnog čovjeka, koja je svakodnevno izlazila na posljednjoj stranici. Na radost čitatelja čije je misli pretakao u crtež i koji su pravilu bili poruka vlasti ili kritika vladajućih, Voljevica je Grgu nastavio crtati i u mirnovini.

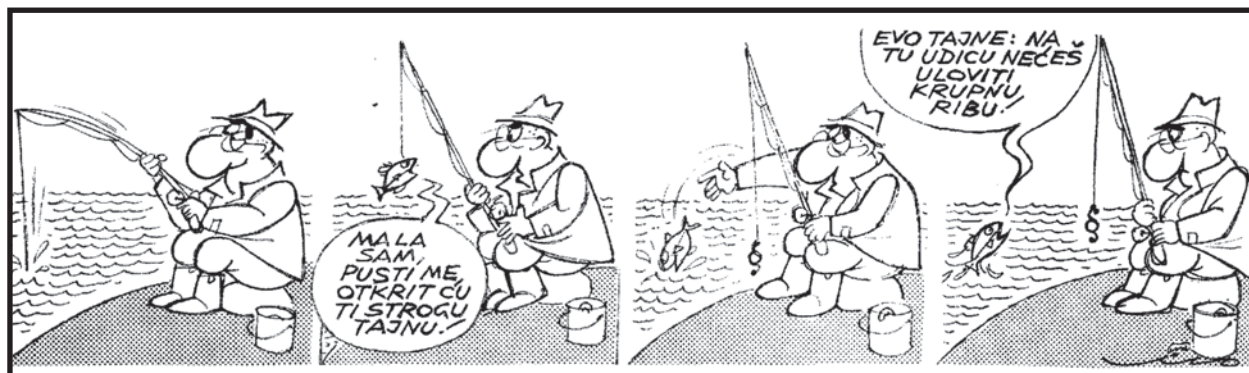
Ico Voljevica u svoje je vrijeme bio, kao što su to danas drugi autori dnevnih karikatura, jedan od najjačih kolumnista Večernjeg lista, posebno cijenjen i omiljen među čitateljima čiji je zastupnik bio cijeloga radnog vijeka. Večernji i Grga bili su zapravo sinonimi, na spomen Grge znalo se da je riječ o Večernjem, a Večernji se čitao od posljednje

stranice samo zbog Grge.

Ismet-Ico Voljevica jedan je od najistaknutijih i najnagrađivanijih karikaturista s područja bivše Jugoslavije. Uz ostalo, dobitnik je Grand priba na Svjetskom festivalu karikature u Montrealu (1974.), te triju nagrada Hrvatskog novinarskog društva (1950., 1965. i 1967.) i nagrade 'Otokar Keršovani' za životno djelo (1980.).

2004. godine Ico Voljevica je primio Priznanje Mladen Bašić Bibi za doprinos i razvitak karikaturnog stvaralaštva od Hrvatskog društva karikaturista, u kojem je bio član od osnutka Društva 1985. godine.

Odlikovao je Ordenom zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom (1977.). Dobitnik je Nagrade grada Zagreba (1978.), a primio je i 'Zlatnu plaketu Vjesnika' (1984.).

ŽIVOTNI PUT...

S istom dozom humora s kojom je crtao, Ico Voljevica je govorio i o svom životnom putu. Večernjakovoj urednici Branki Primorac ispričao je kako je uopće dospio u Zagreb na Arhitekturu. Rekao je: "Spasio me Titov dekret." Pričao je kako ga je zapalo domobranstvo, pa provjera je li "čist", pa su ga htjeli slati u Rusiju i upisati u SKOJ, no izgovarao se da nije baš discipliniran. Onda je odjednom došla naredba "odozgo" da svi koji imaju gimnaziju moraju na fakultet jer su fakulteti 1947. zjapili prazni. Morali su ga pustiti da iz Sarajeva ide na Arhitekturu u Zagreb.

SJEĆANJE NA PRIJATELJA

Početak prosinca u klubu novinara Hrvatskog novinarskog društva susreli su se prijatelji, karikaturisti i novinski kolege svima dragog Ica Voljevica. Uz video projekciju njegovih uradaka prisutni su se prisjetili godina u kojima je Ico karikaturom komentirao svoje vrijeme, brige i probleme malog čovjeka kao i cijelog društva.

ODLAZAK VELIKANA

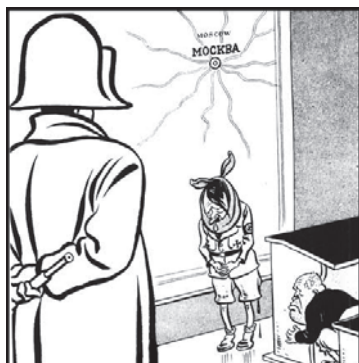
Osim za našeg Voljevicu, 2008. godina je bila kobna za nekoliko čuvenih autora karikatura i crtiča.

Umro je francuski karikaturista Roger Tetsu poznat kao karikaturista i ilustrator. Poslije rata bio je direktor u tvornici sapuna, zatim vlasnik galerije slika, i konačno, komercijalni direktor tvrtke za dobavu opreme za kuhinje. Crtati je počeo u francuskom tisku 1951. godine. Prvo se pojavio u "Noir et Blanc", a uskoro nakon toga u "Le Figaro Magazine", "France-Dimanche", "Paris Match" ... kao i u inozemnim publikacijama "Le Soir" (Belgija), "Pardon" (Njemačka), "Il travaso" (Italija), a radio je i reklame za neke velike kompanije. Tetsu pripada Pariškoj školi, koja također uključuje karikaturiste kao Chaval, Bosc, Trez i Mose.

Roger Blachon umro je 1. travnja 2008. godine u Marseju, gdje je živio nekoliko posljednjih godina. Rođen je u 1941. godine u Romans-sur-Isère, a na početku karijere radio je kao učitelj crtanja. Svoj prvi crtež 1962. godine objavio je u časopisu Adam l'Enragé, a zatim nastavlja crtati u časopisima Planète, Lui, Okapi, Téléràma Junior, Le Journal du Dimanche, Le Nouvel Observateur, Notre Temps. Objavio je niz knjiga sportske karikature, koje svjedoče o njegovom velikom talentu kao crtača i vrsnog koloriste. Tijekom karijere je primio nekoliko nagrada: Grand prix de l'humour blanc, Prix Antoine Blondin, Grand prix de l'humour noir, Prix 1999 de l'Académie des sports.

Boris Yefimov, umro je u 108. godini života. Bogatu karijeru dugovječnog ruskog karikaturista Borisa Yefimova obilježilo je ismijavanje Hitlera, koji ga je čak stavio na popis ljudi koje treba objesiti ako Njemačka ikad zaposjedne Moskvu. Tijekom Drugog svjetskog rata Yefimovljeve su karikature gotovo svakodnevno izlazile u ruskim dnevnim novinama. Za Hladnog rata na meti su se njegove otrovne olovke našli prekooceanski neprijatelji Amerikanci, točnije njihov voljeni simbol Uncle Sam. Država ga je višestruko nagrađivala za rad, no tamna strana komunizma nije mu bila nepoznanica. Njegov brat, novinar Mikhail Koltsov, ubijen je u čistkama 1930-ih, a prijatelj Leon Trotsky, poznati revolucionarni vođa, ubijen je u egzilu po Staljinovoj naredbi.

SVE ŠTEFEKOVE PUSTOLOVINE NA JEDNOM MJESTU

U prostorijama Hrvatskog novinarskog društva u petak, 12.12.2008. godine predstavljena je strip-knjiga ŠTEFEKOVE PUSTOLOVINE autora Ota Reisingera. Organizator događanja bila je Udruga prijatelja stripa STRIP FORUM, a o knjizi su govorili Frano Dulibić, Rudi Aljinović i autor stripa Oto Reisinger, pred velikim brojem prijatelja strip umjetnosti.

Ono što je današnjim klinčima Alan Ford, to su čitateljima nekadašnjeg (danas legendarnog) Plavoga vjesnika bili Reisingerovi stripovi o Štefeku i njegovoj družbi. Pustolovine uličnoga ganga u kojemu su, uz kolovođu Štefeka, figurirali Garinča, Pepermint, Čen, mali Dragec (poznat po tome što ne može izgovoriti »r«) te neizbježna Štefica (zadužena da dečkima ponekad pomrsi račune), nasmijavale su stripoljupce sredinom šezdesetih godina prošlog stoljeća, ostavši zabilježene kao jedan od vrhunskih dometa hrvatskoga stripa. Odakle Reisinger u stripu? Moglo bi se reći: bilo je neizbježno da će se kad-tad okušati u toj izražajnoj vrsti i odraditi dug djetinjstvu u kojem se oduševljavao Bimom i Bumom, Starim Mačkom, Flashom Gordonom i drugim crtanim junacima što su živjeli na stranicama »Mickey stripa«, »Vandrokaša«, »Mike Miša« i »Politikinog zabavnika«.

Propast Kamen-Vrha

Bio je već karikaturist na glasu kad se u jesen 1952. odazvao pozivu da s prvim brojem zabavnika Petko započne crtati strip s povijesnom temom – i time se napokon pridruži kolegama karikaturistima Walteru Neugebaueru, Vladimiru Delaču, Borivoju Dovnikoviću i Ici Voljevici, koji su uz karikaturu podjednako uspješno stvarali stripove.

Uostalom, taj krug Kerempuhovih karikaturista ostvario je 1951. naš prvi crtani film »Veliki miting« i time položio temelje hrvatskoj animaciji – a Reisinger je bio jedan od sudionika toga povijesnog pothvata.

Na žalost, s prvim nastavcima stripa »Propast Kamen-Vrha« (po scenariju Nikše Fulgosija) pokazalo se da je mladi Reisinger ušao u posao kao grom u jagode, totalno nespreman. Iako vješt crtač (bez znanja crtanja ne bi bio ni primljen na studij

arhitekture!), nije imao vremena da izbrusi tehniku crtanja realističnog stripa, pa je tijekom rada lutao, promijenivši u hodu nekoliko stilskih rješenja – od

izraza koji vuče na grotesku do crteža u maniri Alexa Raymonda. Privevši nakon dvadeset i jednog nastavka strip kraju, zacijelo je odahnuo s olakšanjem – što je razlog da »Propast Kamen-Vrha« ostane zapisana kao Reisingerov prvi i jedini izlet u svijet tzv. realističnog stripa. (U povodu nedavnog reprintiranja »Propasti Kamen-Vrha« u kolekcionarskoj ediciji »Plavi zabavnik« više poznavatelja medija suglasilo se u ocjeni da je ipak riječ o likovno zanimljivom uratku kojemu se ne može odreći vrijednost!)

Pero, Klara i Štefek

Kad je desetak godina poslije pod Reisingerovom rukom nastao lik Pere, zbog kojega su mnogi počeli čitati Vjesnik od posljednje stranice, autor je ubrzo bio primoran da Peri pridoda suprugu Klaru. Zahvaljujući postojanju bračnog para lakše je smišljao dosjetke kojima je satirički komentirao aktualne događaje, brige malih ljudi i probleme cijeloga društva. Nakon nekog vremena iz iste je potrebe u okvir dnevne karikature uveo njihova sina Štefeka. Deran s isturenim trogloditskim zubima i raščupanom kosom koja mu pada preko čela i očiju (tih šezdesetih godina čupavci su bili »in«!) omogućio je Reisingeru da proširi registar svojih šala, pa se, kad god bi zatrebalo, Štefek mogao pojaviti i sam. Moglo se očekivati da će lik dečka koji je kroz Vjesnikovu karikaturu postao izrazito omiljen, kad-tad uskočiti u medij stripa i da će se to, nimalo slučajno, dogoditi baš u Plavom vjesniku, tjedniku za mlade istoga izdavača, listu koji je između svih izdanja toga žanra u ondašnjoj Jugoslaviji najviše njegovao izvorni domaći strip. Dobro je znano da šaljivi stripovi kojima su junaci

STRAH I TREPET JUŽNOG PARKIRALIŠTA

djeca imaju u svijetu dugu tradiciju – još od Bima i Buma poteklih s kraja devetnaestog stoljeća (kreirao ih je Rudolph Dirks), preko Ivce i njegovih Rantan-planaca (crtača Brannera) do Charlieja Browna (Shulz), vragoljana Denisa (Ketcham) i male Maje (u originalu Nancy, crtača Bushmillera), dok su u Plavcu tu tradiciju uspješno slijedili Tom i Malo Medvjede Srce (Waltera Neugebauera) te Viki i Niki (Vladimira Delača).

Strah i trepet južnog parkirališta

No Reisinger je u pustolovinama Štefeka i družine donio nešto drugo, različito. Dok je u stripovima spomenutih autora (i mnogih drugih) vidljivo nastojanje da budu »bezvremenski«, da – iako locirani u određenu sredinu – djeluju kao da se mogu zbivati bilo gdje, u ma kojem kraju svijeta, Reisingerove šaljive priče su i sadržajem i crtežom čvrsto usidrene u prepoznatljiv ambijent naših gradova. Sav taj stilizirani mikrokozam – počevši od ljudskih figura i odjeće do automobila i tramvaja, ulične vreve, kućnih pročelja, dvorišnih ograda, izloga i reklamnih natpisa – nosi pečat našega podneblja, a drukčije nije moglo ni biti, budući da je Reisinger prenio u strip jezik i duh svojih karikatura!

Tijekom 1964. i 1965. u Plavcu se izredalo pet epizoda s ukupno 55 nastavaka – »Velika pustolovina«, »Tajanstveni kovčeg«, »Gitara od 220 volti«, »Strah i trepet južnog parkirališta« i »Stijena užasa«.

Premda u tim urrebesno duhovitim pričama ima i gegova na granici apsurdna (u svijetu šaljivog stripa i crtanog filma dopuštene su i nemoguće mogućnosti!), ipak se u njima očitava jedno vrijeme.

Štefekov serijal u knjizi

Tu susrećemo podstanare s okrutnim stanodavkama, kradljivce automobila, švercere i kojekakve mutikaše, mladež koja ludi za pop -glazbom (sjetimo se da su šezdesete bile vrijeme Beatlesa!), goropadne udavače za kojima poslušno trčkaraju mekušni ljubavnici, penzioneri koji jedva spajaju početak i kraj mjeseca, a ima i opasnih kriminalaca s kojima se Štefek i društvo stjecajem okolnosti hvataju u koštac – te s više sreće nego pameti postaju pobjednici. Sve su te priče ispunjene dinamikom, brzom izmjenom događaja, iznenadnim zapletima i raspletima.

Posebnu draž daju im Reisingerove verbalne zadržke, začinjene umjerenom uporabom šatre. Sam crtež je upravo onakav kakav poznajemo iz Reisingerovih karikatura – šarmantan i lišen svega suvišnoga, potiče čitatelja, a nakon što uvidi cjelinu pojedine sličice, počne otkrivati detalje koji nasmijavaju.

Nismo li možda pretjerali s nabranjem odlika Reisingerova stripa? Nipošto! Štefekove pustolovine prvi put sabrane u knjizi, koja se pojavljuje kad i Reisingerova retrospektiva u Klovićevim dvorima (izdanje Stripforuma, Zagreb), pokazat će da je crtani serijal nastao prije četiri desetljeća zadržao svježinu, te da i danas može naći zahvalnu publiku (ne samo među onima koji ga se prisjećaju s nostalgijom).

Rudi Aljinović, Vjesnik, 01.09.2008.

REISINGER U PRIRUČNIKU

Nedavno je objavljen PRIRUČNIK ZA ŽIVOT U NEOLIBERALNOJ STVARNOSTI izdan u okviru programa i manifestacija OPERACIJA GRAD (koji se zbivaju tijekom prosinca u KINU MOSOR). Ovaj priručnik pouzdaje se – što je inače odlična inovacija za naše prilike – i u karikaturu.

Ako nekom i ne bude odmah po naslovu jasno na što se taj priručnik odnosi - slikovito i duhovito rasvijetliti će mu scene i zbivanja grada u vremenu tranzicije, pretvorbi, privatizacija, gradu u komunalnim i građevinskim kombinatorikama - desetak Reisingerovih karikatura uvrštenih u ovu aktualnu knjigu. U knjizi su prilozi niza autora mlađe i srednje generacije (pa iskustvo proživljene mudrosti grada u ovim karikaturama) zaokružuje posebnu vrijednost ove knjige. (FK)

KONTURA

Poznati časopis KONTURA Art Magazin odabire u svakom broju neku »top« temu – u 96. broju (ožujak 2008) tema je HUMOR, IRONIJA, PARADOKS.

Smijeh, ironija i satira kao oružje - subverzivni potencijali smijeha tekst je Leile Topić. Frano Dulibić piše o fenomenu humora u likovnoj umjetnosti, o miješanjima ozbiljnih i neozbiljnih sadržaja ili načina, (uzimajući neke primjere u svom tekstu i sa suvremene »street art« scene). Radmila Iva Janković uz izložbu crteža i skulptura (veljača 2008.) u zagrebačkoj Galeriji V. Filakovac bilježi humornu dimenziju originalnog i duhovitog Ivana Kožarića.

Prilozi nisu predumjili da sustavno iscrpe temu i povijest (što časopisni temat niti ne traži), pa daljnji studijski susreti s humorom, ironijom i paradoksima čekaju i na drugim mjestima. (FK)

MIRKO ILIĆ

Nije svaki dan nedjelja, a ni dizajner Mirko Ilić nema baš često predavanje u Zagrebu. Došao je na predstavljanje svoje monografije u Pulu, a u Zagrebu je, prije povratka u New York, održao predavanje o dizajnu za učenike Škole primjenjene umjetnosti i dizajna, koju je i sam pohađao.

Naglasak je stavio na to da umjetnici i dizajneri moraju biti znatiželjni, da trebaju idole (u svojoj struci), da se trebaju natjecati međusobno i da ne gube vrijeme na Facebooku. Delat', delat', delat', to je jedini recept za uspjeh – poručio je mladima Mirko Ilić.

EUROPSKI KARIKATURISTI U ATENI

Od 13. do 25. listopada ove godine održana je u Ateni reprezentativna izložba političke karikature iz 27 zemalja članica Europske zajednice. Austriju je zastupao član Hrvatskog društva karikaturista Petar Pismestrovic.

Kroz ovalni prozorčić malog Boeinga pogled pada na živu zemljopisnu kartu. Zelenilo zakrpano smeđim flekicama njiva, ravne i vijugave ceste, plave linije rijeka i poneko jezero smjenjuju se s kamenitim krasom planina.

Letimo na 8 tisuća metara i karta se lagano pomiče. Prepoznajemo Plitvička jezera, a kad se pod nama zabijelio grad na obali mora pilot nas izvještava da smo upravo iznad Splita. Prepoznajemo otoke Brač, Hvar i poluotok Pelješac... Okolni otoci s ove visine djeluju kao školjkice priljepljene za plavu podlogu... Na jednom se mjestu more duboko zavuklo u kopno... Kotorski zaljev. Zatim dugo ništa, osim oštre linije dodira mora i kopna. Albanija. Tek iznad Grčke opet se pojavljuju otočići rasipani po moru...

Atena nas dočekuje suncem i vjetrom i temperaturom od 24 stupnja.

Za dva sata preletjeli smo četiri države. Onako sa visine ne vide se ni ljudi ni granice ni političke različitosti niti se ima dojam da je netko u Europi, a netko tek čeka na red. Svi su na broju, iscertani na toj šarenoj karti, i čini se kao da je možeš presaviti i strpati u torbu nakon završena leta.

Europa se uistinu rasprostrela po zidovima galerije Zappeion Hall, zdanja u kojem je svojedobno Grčka potpisala pristupnicu Europskoj uniji i u čijem je atriju pod vedrim nebom predsjednik grčkog Parlamenta Dimitrios S. Sioufas otvorio izložbu.

Potporna zvanične grčke politike grčkom Društvu karikaturista nije bilo samo simbolična. Prije otvorenja izložbe, karikaturisti su oko pola sata prisustvovali sjednici parlamenta i bili pozdravljeni kao počasni gosti.

Ne samo organizaciju ove izložbe, nego i financiranje smještaja europskih karikaturista u luksuznom Divani Caravel Hotelu u samom središtu Atene, u potpunosti je preuzeo grčki Parlament.

Organizacija je bila besprijekorna. Šesdesetak karikaturista s pratnjom domaćini su osobno dočekivali i taksijima odvozili do hotela. Među gostima su ovaj puta (saznali smo, naime, da ovo nije bila ni prva niti posljednja izložba ovakve vrste) bili Riber Hanson iz Švedske, Jirzi Sliva iz Češke, Pavel Constantin iz Rumunjske, Antonio Moreira Antunes i Christina Sampaio iz Portugala, Cecile Bertrand iz Francuske, Ivailo Tsvetkov iz Bugarske, Pancho iz Francuske, Reiner Schwalme i Frederike Gross iz Njemačke, Jens Hage iz Danske,

Andy Davey, Roger Penwill iz Engleske, Gioix iz Italije, Joep Bertrants, Tom Janssen iz Nizozemske, Joe Bekesi iz Mađarske, Andrej Bajt iz Slovenije te brojni drugi kolege iz zemalja članica EU.

Njima su se u svim protokolarnim i izvanprotokolarnim sadržajima i programima pridružili i trideset grčkih karikaturista, pa je četiri dana veselo društvo kružilo Atenom i okolicom u tri ogromna autobusa.

Što se neslužbenog programa tiče on je započeo još iste večeri u staroj grčkoj taverni u Plaki, najstarijem dijelu Atene koji je još prije nekoliko tisuća godina stajao ispod Akropole i oko koje je kroz tisućljeća Atena izrasla u sredozemnu metropolu s više od 5,5 milijuna stanovika.

Posjet Akropoli je uvijek jedinstven bez obzira koliko puta se dolazi. Uprkos opsežnim restauratorskim radovima oko Partenona je vrvjelo turistima. Hodati istim stepenicama i sjesti na isti kamen kao nekad Sokrat, Platon ili Aristotel izaziva poseban emocionalni naboj u trenutku filozofske spoznaje da je i vrijeme relativna kategorija u svemiru.

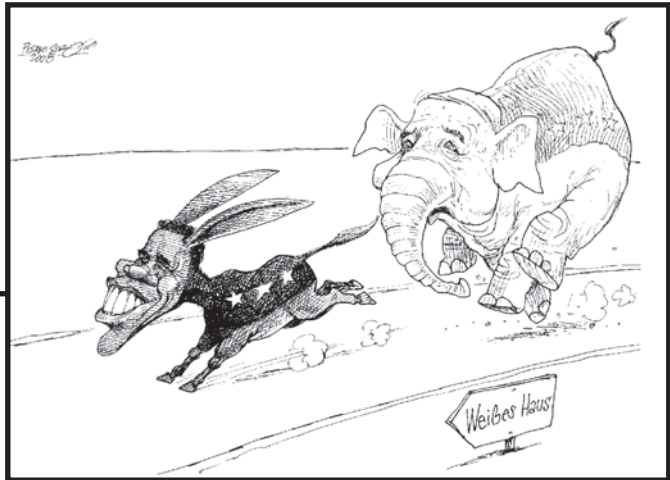
Većina eksponata Nacionalnog arheološkog muzeja u trenutku je deponirana u sanducima zbog radova obnove, pa smo u novoj zgradi muzeja vidjeli dio eksponata starogrčke kulture posuđene iz Italije.

Za posjetu proročištu Delfi, koje se smjestilo u brdima iznad Korinskog zaljeva, trebao nam je čitav jedan dan jer smo samo na vožnju tamo i natrag potrošili oko šest sati. U Delfima je ostalo malo sačuvanih objekata, ali ipak dovoljno da se umorimo od penjanja po serpentinama sve do amfiteatra na vrhu. Pravu sliku o Delfima dobili smo tek u pripadajućem muzeju gdje je napravljena rekon-

strukcija u obliku makete. Delfi su danas poznati i po tradiciji uzgoja i prerade maslina koje se prostiru čitavom dolinom u podnožju brda pa nas nije začudilo kad smo nakon obilne degustacije grčke tradicionalne kuhinje dobili, svatko po jednu flašu maslinova ulja i sapun od maslina iz lokalne manufakture. Zanimljivost za čitateljice Karike: na putu za Delfe prošli smo kroz selo u kojem je rođen grčki liječnik Papanikolau, izumitelj Papa-testa za rano otkrivanje raka maternice. Spontanost i otvorenost karikaturista bez obzira na jezične barijere omogućila je nezaboravno druženje i kontakte koji su se nastavili i nakon povratka iz Atene. S nadom da ćemo se ponovno sresti, bilo kada, bilo gdje!

Mirjana Grbac-Pismestrović

POLITIČKA KARIKATURA

Izložbu karikatura članova HDK u Kuli Lotrščak, iz Klagenfurta gdje živi, došao je pogledati naš član Pero Pismestrović.

Sa sobom je donio svoju najnoviju (još toplu) knjigu političke karikature.

Knjiga tvrdog uveza, u izdanju Verlagsgruppe Styria GmbH & Co KG, Wien-Graz-Klagenfurt, tiskana je na 127 stranica, a kroz karikature Pero Pismestrović daje prikaz političkih događanja u 2008. godini. Naravno da najveći dio karikatura obrađuje politička događanja u Austriji, ali tu su i svi svjetski problemi: Tibet, Putin i Medvedev (Kasparov), Bush i rat u Iraku, samostalnost Kosova, izbori u USA, naftna kriza i svjetska financijska kriza. Sigurno najatraktivniji dio knjige je 16 stranica portret karikatura u boji osoba koje su se u politici, sportu, kulturi nametnule tijekom ove godine (Barack Obama, Hillary Clinton, Silvio Berlusconi, Madonna, Jose Carreras, Princ Charles, Michael Ballack, Zlatan Ibrahimović...)

MARTINJSKI KALENDAR

Popularni bjelovarski karikaturist Branko Medak uoči svog, kako kaže najvećeg "blagdana", predstavio je 25. martinjski kalendar, koji je nedvojbeno jedinstven u svijetu. Unikatnost mu daju šaljive provokativne karikature inspirirane seksi dogodovštinama vezanim uz vino i radnje u vinogradu.

Kalendar je oplemenjen neobičnim sočnim dodacima koji su postali popularni poput samih karikatura, a riječ je o originalnom godišnjem seksi horoskopu za žene i muškarce.

– Martinje mi je izniman blagdan, koji njegujući druženja u klijeti odražava dio naše tradicije. Kalendar je posveta tim običajima, a u nazivu "Od Martinja do Martinja" otkriva zašto počinje sa studenim. Ako Kinezi i ne znam tko sve ne imaju svoju Novu godinu, tako sam i ja osmislio svoju. Jer moja započinje Martinjem – u šali otkriva Branko Medak, vjerujući kako njegovo mišljenje dijele svi vinoljupci, posebice Zagorci.

ZAGREBAČKI STREET ART

Fedor Kritovac predstavio je u Galeriji Ulupuh ulične crteže, naljepnice i šablone u vidu foto dokumentacije skupljane kroz četiri godine.

Želio sam predstaviti pojave koje nisu u prvi mah zanimljive, ali su važne jer iz njih čitamo o našoj urbanoj kulturnoj zbilji – objasnio je Fedor Kritovac koncept izložbe.

Autor fenomenima street arta, koji su predstavljeni u vidu fotodokumentacije i fotografija uz video projekciju, prilazi kao kulturnim i urbanim pojavama bez apriorne estetske valorizacije. U djelima ne traži nužno ljepotu ni zanimljivost, a imena uličnih autora su nepoznata. Izložba je donekle muzejska, jer većine primjeraka više nema na ulicama. Djela tajanstvenih umjetnika, kroz svoja djela neosporno postaju dio identiteta grada. (M.P.)

Midhat Ajanović: TUMAČENJE KARIKATURE: PAKT IZMEĐU AUTORA I PUBLIKE

Uspjela karikatura, čak i kad je nacrtana u nekoliko brzih poteza, rezultat je dugotrajnog intelektualnog i misaonog procesa. Karikatura je instant filozofija koja traži malo vremena, malo crtačke vještine, malo duhovitosti i mnogo znanja o životu i svijetu. Poznati američki karikaturist iz prve polovice dvadesetog stoljeća James Thurber duhovito je opisao taj proces slijedećim riječima: "Najteže u mom poslu je uvjeriti moju suprugu da ja radim dok stojim i gledam kroz prozor."¹

James Sullivan, jedan od prvaka engleske karikature iz devetnaestog stoljeća u svom "Dnevniku karikaturiste" iz 1879 godine crta strip stranicu pod nazivom "Obožavatelj"

(That Admirer) gdje prikazuje čitatelja koji želi raspoređivati karikaturista da vidi odakle dolaze njegove ideje. "Obožavatelj" je mnogo više od puke dosjetke budući nam Sullivan kroz taj rad poručuje da je aktivno sudjelovanje gledatelja-čitatelja temeljna premisa na kojoj karikatura funkcionira. Naime, i samo konzumiranje odnosno tumačenje karikature zahtijeva gotovo jednak intelektualni napor kao i njeno stvaranje. Štoviše, u startu se podrazumijeva da će publika uraditi jedan važan dio misaonog rada i naravno užitka sadržanog u odgonetanju i "razotkrivanju" onoga što je skriveno iza karikature te je upravo zahvaljujući jednom takvom svojevrsnom paktu između publike i autora umjetnost karikature uopće moguća.

Već je Goya, umjetnik u najmanju ruku jednako značajan kao karikaturist koliko i kao slikar, etablirao karikaturu kao način gledanja i mišljenja o pitanjima čovjeka i njegovog svijeta. U svojim akvatintama, kojima je njegovo grafičko majstorstvo u bogatom sjenčenju dalo jednu halucinogenu kvalitetu, Goya je razvio metode koncentracija na bitno, reduciranja detalja pozadine te montažnog konflikta između verbalnog i piktorijalnog kao i između samih gradivnih elemenata slike. Goya, baš kao i

ostali veliki karikaturisti Hogarth, Daumier, Gavarni, Charlet, Grandville, Travičs, Cruikshank, Seymour, Pinelli, Elder i drugi koji su djelovali tijekom osamnaestog i devetnaestog stoljeća, u periodu formiranja karikature, u svom je djelu definirao komično kao diskurs kojim se izražava krajnje ozbiljno. Karikatura, poučava nas Goya, nije ružna, ona je satirična i njen smisao je u demaskiranju ružnoće skrivene iza poze. Ružno, jednako kao i lijepo, nalazi se u sferi duhovnog stoga je smisao pokazivanja ružnog u tome da nas učini svjesnijim ideala ljepote. Jednako kako proces starenja i vrijeme pretvaraju mladost i ljepotu u staro i ružno i up-

ravo time ističu ljepotu mladosti tako i slika nemoralna naglašava vrijednost morala i ljudskih vrлина.

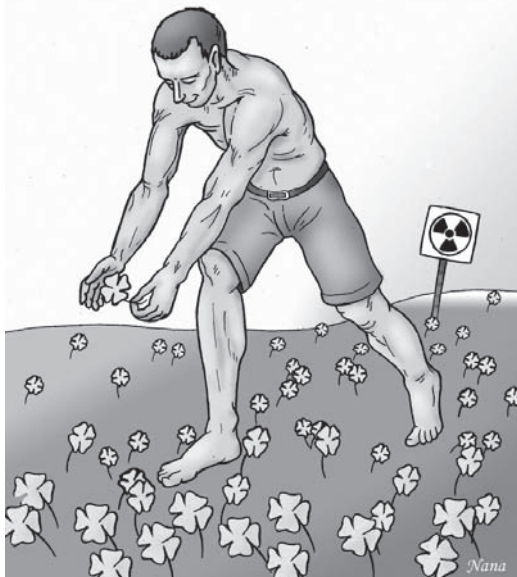
Za razliku od znanosti i umjetnosti, bit uspjele karikature nije sadržana u tome da nam otkrije nešto novo, već se ona nalazi u prepoznavanju postojećeg kroz njegovo različito čitanje, novo i drugačije od propisanog i konvencionalnog. Zapravo karikatura i humor općenito tragaju za novim, drugačijim čitanjem ne da bi mijenjali postojeće i poznato već da bi ga razumjeli. Činjenica da ona nije preslikavanje stvarnosti već njena tendenciozna interpretacija trajno određuje karikaturu kao društveni komentar. Karikatura ne može nastati u miljeu nečega što je nepoznato, u svijetu fantazije, groteske ili nadrealizma, već dolazi kao rezultat prepoznavanja dijela svijeta kojem pripadamo, a koji je za nas bio skriven i nevidljiv. Stoga se mnogo više nego u samoj formi, koja je uobičajeno humoristični crtež (engleski "cartoon"), ali može biti i film, fotografija, literatura, pantomima i mnogo što drugoga, pretpostavka karikaturističnog izraza nalazi u njenom aktivnom kritičkom stavu i odnosu prema okruženju u kojem je nastala. Direktna posljedica toga je da se karikatura u pravilu javlja u obliku satire, kada je njena poruka interpretativna,

ili parodije, kada je njena poruka refleksivna. Suštinski element satire i parodije, njihova "temeljna boja" jesu anti-autoritarna politička poruka i ironijska distanca. Za švedskog filmologa Örjan Roth-Lindberga ironija nastaje onda kada "umjesto da direktno izgovorimo neko, po našu okolinu neugodno, stanovište izaberemo zaobilazni opisni put ili pretvaranje".² U odnosu na recepcijske forme Roth-Lindberg izdvaja slijedeće vrste ironije: kritičku ironiju (snažno negiranje i dovođenje u pitanje), komičnu ironiju i nadrealističku ironiju koja uključuje crni humor kao izraz apsurdnog i iracionalnog u egzistenciji. U svakoj od tih formi ironija funkcionira kao "pobjedničko protivrjeđstvo u situacijama konflikta, razočarenja, privremenog ratnog stanja i uopće manje ili više tamnih strana postojanja."³ Tradicionalno, satira funkcionira kao nezamjenljiv način da se metaforički uzdigne pesnica protiv političkih, kulturnih, i društvenih pojava koje su izraz vlasti i protiv osoba koje posjeduju moć. Vlast uvijek pokušava učiniti siromaštvo, bijedu i nepravdu nevidljivima. Uspješna satirična karikatura oslobađa istinite slike iz skrovitih mjesta i izlaže ih javnosti, ona je efektivno sredstvo raskrinkavanja javne obmane. To što je karikatura sredstvo implicitne kritike i pobune protiv vlasti i moći razlogom je da ona često daje izuzetno točnu i preciznu sliku

o društvu i vremenu u kojem je nastala. Hogarthove satirične grafike na primjer posjeduju više "realizma" i dokumentiraju svoje vrijeme bolje od svih djela oficijelne i "visoke" kulture u Engleskoj iz sredine osamnaestog stoljeća. Permanentna skepsa u odnosu na politički i javni život i praksa ne puštanja vlasti na miru čak i u onim društvima koja se nazivaju demokracijama, temeljni su uvjet da bi se neko djelo nazvalo karikaturno. Riječ "karikaturist" rimuje se sa "humanist". Praktički bez izuzetka, najveći karikaturisti u povijesti zastupali su lijeve ideje, principe humanizma i tolerancije. Obrnut slučaj zapravo je nemoguć, jer apologija diktatorskih režima, nacizam, šovinizam, rasizam ili seksizam naprosto ne mogu biti karikatura niti uopće humor koliko god da joj katkad bili slični. Potreba za satiričkom i parodijskom percepcijom prisutna je i u suvremenim društvima koje karakterizira "postmodernistička" fragmentacija i atomiziranost kada se više ne radi samo o tome da se kritizira vlast i moć već i da je se prepoznata i locira te ukaže na zloupotrebe javnog povjerenja ne samo u politici, već i u medijima, sportu i svim institucijama koje utječu na proces koji zovemo moderni život.

(Odlomak iz knjige „Karikatura i pokret“, Hrvatski filmski savez, Zagreb 2008.)

BIJAH DOK SE SMIJAH IZLOŽBA KARIKATURA NATAŠE RAŠOVIĆ

Nataša Rašović

Nakon sudjelovanja na mnogobrojnim skupnim izložbama Hrvatskog društva karikaturista i na međunarodnim festivalima karikature, ali i kao

slikarica na skupnim likovnim izložbama Hrvatskog društva likovnih umjetnika, Nataša Rašović pripremila je prvu samostalnu izložbu karikatura. Na izložbi je prikazano nekoliko karikatura napravljenih u novoj računalnoj tehnici, te ostatak od sedamdeset izloženih radova, napravljen marljivom rukom Nataše Rašović.

Svojim karikaturama ulovila je već i nekoliko nagrada, a vjerovati je prema izloženim radovima da vrijeme pravih nagrada i priznanja za Natašu tek dolazi.

Mnogobrojne goste i prijatelje karikature pozdravio je Dušan Mišković, predsjednik društva Montenegro u Republici Hrvatskoj, koje njeguje prijateljstvo i suradnju između hrvatskoga i crnogorskoga naroda, posebno na kulturnom području. Sva sretna okružena prijateljima, rodbinom i karikaturistima, među kojima su bili predsjednik društva, Ivan Šarić, tajnik Zdenko Puhin, te Milan Lekić, Josip Kovačević, Tomislav Dilber, Ivan Sabolić, Borka Bilić, Josip Minks i dopredsjednik Hrvatskog društva karikaturista Davor Trgovčević, koji je i otvorio izložbu, predstavivši autoricu kao veoma nadarenu, posebno u crtežu, koji je na tragu slikarstva. Javnosti su već poznati radovi Nataše Rašović kao crtačice portret karikatura poznatih osoba. Za prvu izložbu više nego uspješno, a bit će i puno bolje.

Janko Bučar

VELIKA RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA KARIKATURA MLADENA BAŠIĆA BIBIJA

IZ ČISTOG VESELJA

GALERIJA ULUPUH, ZAGREB, 30.10. - 11.11.2008.

Mladen Bašić Bibi bio je neposredna, srdačna i gostoljubiva osoba. Njegova komunikacija odvijala se kroz smijeh. Uvijek je bio zaigran, pa je i govorom uvijek humorno izokretao verbalni materijal, kao što je i s perom nizao bezbroj varijacija određene teme. Crtao je iz čistog veselja, bez ikakve primisli o naknadnom značenju. Bio je to način njegovog življenja, poput disanja.

Bašićeva duhovna ostavština trag je njegovog života, odnosno gotovo kroničnog promišljanja o životu, koji je tako strastveni crtač otkrivao u bezbroj pojavnosti, a vrlo često u naoko običnim situacijama. Te neočekivane preobrazbe kroz pero, to izvrtanje bezazlenog u udarno, ustajalog u svježeg, temeljno je svojstvo tog rođenog karikaturista.

Karikatura Mladena Bašića Bibija kreće se na rasponu od takozvane društvene stvarnosti do općeljudske stvarnosti. Uz ideju, kod Bašića, karakterističan je crtački rukopis. Jasno vučene crte tušem u sprezi su sa slobodno nanošenom bojom. Crtežom je kazivao, bojom isticao. Crtež i boja uvijek su u ravnoteži, a opći dojam je lakoća i radost bilježenja.

Radio je kao odvjetnik, koja činjenica za karikaturista nije nevažna. Na mjestima dnevne ljudske zgužvanosti hranio je svoje pronicljivo oko. U sudskim hodnicima, ispred i iza vratiju kancelarijskih prostora,

nalazio je građu koju bi preoblikovao, krećući se tako od površinske situacijske komike do dubljih značenja sudbinske dimenzije.

Premda mu je odvjetnička praksa bila polazište mnogobrojnih karikatura, njegovi duhovni i tematski interesi bili su i mnogo širi od tematike koju mu je nudila profesionalna zadatost. I zaista je bježeći,

na svoj način, iz odvjetničke kancelarije, uranjao u široke i mnogolike životne prostore, otkrivajući svojim znatiželjnim perom život prekriven prašinom navike. Tako je osim mnogobrojnih prizora iz sudnice, ostvario dugi niz tematski različitih ciklusa kao: ptice, žene, čovjek, knjige, životinje, pizze...bolnica.

Osim crtežom i bojom, Bašić se poigravao i jezikom, doslovnim preslikom riječi ili pak maštovitim prizivima. Bibijeve igre riječima karikature su u kojima doslovna predočenja donose pregršt smijeha. Rekli bismo vedre, a često kafkijanske metamorfoze događaju se tim

Bašićevim likovima, a sve u jednostavnoj i gotovo naivnoj intonaciji.

Karikaturi Mladena Bašića svojstven je nestandardan spoj slike i riječi. Očita je slovna zaigranost, verbalno-crtačka strast. Ta igra, to značenjsko žonglerstvo jedna je od najmarkantnijih Bašićevih osobina. Semantički pomak riječi temeljen na slikovnom prizivu bio je njegov djelatni prostor.

Rišući ptice, autor metaforički govori o ljudskom, pa su te karikature poput basni. Uz ptice ide i kavez, onemogućuje let, dakle ispunjenje vlastitog smisla. Nizom varijacija na temu ptica karikaturist zapravo govori o apсурdu.

Mladen Bašić Bibi tematski je koristio i mnoge druge životinje za svoj humani humor: mačke, slonove, miševe, pajceke, koke... Međutim, opće ljudske osobine ocrtao je dakako i ljudskim likom. Društen, dnevno i trajno zainteresiran za raznolikost karaktera, humorom je otkrivao zavisti, taštine, male podlosti, zablude, nade, iluzije, pjesničke i karijerističke tipove, na rasponu od izгона iz raja do suvremenih praznih džepova, a u raspoloženjima od veselice do samoubojice.

Odvjetnik i karikaturist Mladen Bašić, bio je politički i društveno zainteresirani građanin, Varaždinac, Zagrepčanin, Hrvat, ali i čovjek osjetljiv na globalne

procesе suvremenosti. Osim na svevremene ljudske osobine, koje je otkrivao u malim stvarima, kao dnevno prisutan karikaturist referirao se i na aktualne teme trenutka. Mlađoj će generaciji izmaknuti kontekst iz kojega su prštale iskre svakodnevice Bašićevog vremena. No mnogobrojne društvene teme Bibijevih karikatura i danas čine ikonografiju javnog prostora:

novac, horoskop, vjera, knjige, kompjutori, TV i dakako politika. U tom spektru aktualija značajno mjesto kod Bašića ima ekologija. Takve njegove karikature, odraz su duboke zabrinutosti. Dakako, tu je zabrinutost dijelio s ostalim karikaturistima, s kojima se družio i zajedno izlagao.

Na skupnoj izložbi 1. bijenale privredne karikature (Zagreb, 1988. godine), izložio je karikaturu u kojoj su na monumentalno postolje ustoličeni tvornički dimnjaci. U podnožju spomenika su minijature ljudske figure. Bio je to sažet ekološki i politički komentar, izraz otuđenja kao

posljedica jednog sustava na izdisaju.

Po prirodi hedonist, Bašić je stvarao i cikluse na temu životnih veselja, u kojima je također nalazio smiješnu stranu, te uživao u životu šaleći se. Iz nezaustavljivog mu

je o jedva čitkom ili nečitkom rukopisu, koji je, primjerice, jednom sjenka, drugi puta prijeteći oblak. Te gusto ispisane partije odmjereno su suprotstavljene čistim plohamama i jednostavno ocrtanim likovima. Osim skladbenog

udjela, te rukopisne grafičke strukture unose značenjske sugestije.

Svoj likovni dar Bašić je posvjedočio i ilustracijama koje je radio za Modru lastu, poučno-zabavni časopis Školske knjige za učenike. Primjereno namjeni, ti su Bašićevi radovi narativniji. Njegove ilustracije tiskaju se u Modroj lasti do danas.

U cjelini tog bogatog opusa, portreti su u manjini. No ipak, u portretnoj karikaturi Bašić je pokazao zasebno umijeće. Znao je tankim perom, gotovo u jednom potezu ocrtati karakter lika. Treba se osvrnuti i na njegove autoportrete, koje je često znao utkati u različite humorne prizore. Štovatelj dru-

pera rađale su se serije na temu hrane, seksa, turizma, sporta, glazbe i dakako fašnika, tih dana karikiranja i preobrazbi «uživo».

Međutim, doba rata donijelo je i drugačije ozračje. Bašić se perom suprotstavljao agresiji. No u svim ružnim situacijama rata, pa i osobnog stradanja (raketiranje stana), nije dozvolio da mu oduzmu smijeh.

Mijenjanjem političke stvarnosti, u proširenom medijskom prostoru, Bašić je unio nove sadržaje u područje svoje političke karikature. Hrvatsko društvo karikaturista, priredilo je u Velikoj Gorici 1993. skupnu izložbu pod naslovom Vlast. U predgovoru te izložbe, Mladen Bašić se osvrnuo na položaj karikature u prošlom i novom sustavu.

Godine 1987. Mladen Bašić je otputovao u Tursku, po jednu od svojih mnogih nagrada za karikaturu. Na tom, gotovo turističkom putovanju, iscrtao je seriju putopisnih karikatura. U pozadini svih tih događaja je prepoznatljiva veduta Istanbula, najčešće ona najpoznatija s Ajom Sofijom i minaretima. Te skice svjedoče o likovnom daru percipiranja stvarnog prostora, o svojstvenoj lakoći uprizorenja.

No kod kuće je oblikovao i vedute u boji. Posebno su slikovite one rodnog mu Varaždina, u kojima se našalio i s barokom i s glazbom. Tu se igrao i kolažiranjem notnog papira. Taj slikovni humor očituje koliko šaljivu srdačnost, toliko slikarske osobine. Slobodno i zaigrano nanosio je boju preko crteža.

Posebno je iskušavao i mogućnosti crteža. Intrigantna je serija crteža u kojima rukopis koristi kao grafičku strukturu. Riječ

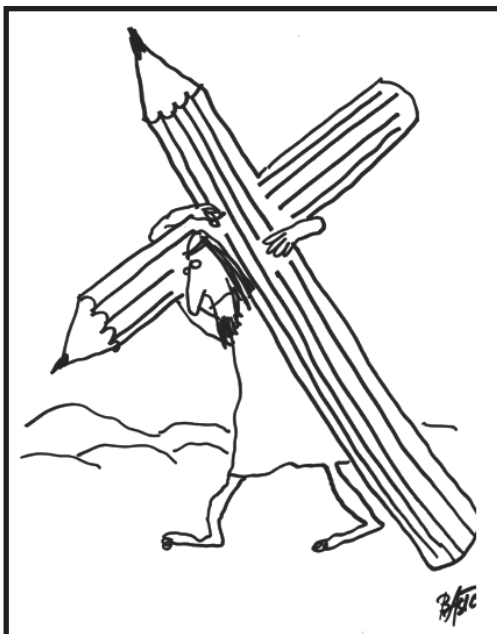
gih, društveni i kritički opažatelj svijeta oko sebe, sudeći po autoportretima, vrlo dobro je poznao sebe. Zafrkantski bi uprizorio situacije u kojima bi se zatekao, te ga prepoznajemo u mnogobrojnim grupnim kadrovima, od turističkih izleta do bolničkog zatočenja.

Dolaskom u bolnicu, zapravo na kraju života, Mladen Bašić Bibi nije zatomio svoju humornu i hedonističku prirodu. Ni tada ga nije napustila njegova životnost. Korak do neizbježnog kraja oslanja se na smijeh, s kojim je hodao čitavog života. Taj smijeh u škripcu, emanacija animatorskog duha usprkos dijalogu, taj crni humor istodobno je impregniran duboko ljudskim razumijevanjem. Ne samo da je u bolnici i dalje crtao, nego je i priredio izložbu na temu Pacijenti u Galeriji Medicinskog fakulteta. Završni ciklus tog neobičnog pacijenta, bio je meteorsko sagorijevanje duha pronicljivog veseljaka, čovjeka koji je u naizgled površnim i banalnim situacijama fokusirao

duboko ljudska određenja.

Godine 1998. Hrvatsko društvo karikaturista utemeljilo je strukovnu nagradu «Mladen Bašić-Bibi», koju otada dodjeljuje krajem svake godine. Nagrada je utemeljena «na spomen dugogodišnjem predsjedniku i jednom od osnivača Hrvatskog društva karikaturista, Mladenu Bašiću – Bibiju». Godine 2006. Pučko otvoreno učilište u Velikoj Gorici odužilo se svom nekadašnjem sugrađaninu, te objavilo karikaturističku monografiju «Mladen Bašić Bibi» (autora Guida Quiena). Ova retrospektivna izložba, pod naslovom «Iz čistog veselja», slijed je nastojanja da se ne zatomi trag tog ne samo vrsnog karikaturista, nego i izuzetnog čovjeka.

Guido Quien, autor izložbe

UKRATKO:

Brutalno su ubijeni Jerry, Zekoslav Mrkva i Tweety

Pticu Trkačicu prignječio je veliki uteg od 23 tone, mačak Tom je brutalno ubio miša Jerrya čekićem, a patak je izgubio strpljenje i odrubio zecu glavu

Ako su vam dojadile scene u kojima kojot uvijek izvuče deblji kraj, Jerry nadmudri Toma ili Zekoslav Mrkva patka, svidjet će vam se izložba Jamesa Cautya, 51-godišnjeg umjetnika koji je na svojoj izložbi u Londonu prikazao brutalna ubojstva ovih popularnih likova iz crtića. Već smo navikli na nadmudrivanja i provokacije Zekoslava Mrkve, neuhvatljivu Pticu Trkačicu ili slatku malu Tweety kako izbjegava da je zločesti mačak ne pojede. Pa je tako nakon mnogo godina uspješnog bježanja pred kojotom, na Pticu Trkačicu pao uteg od 23 tone. Mačak Tom brutalno je ubio Jerrya čekićem, a Zekoslavu Mrkvi nedostaje glava jer su patku Dodi dojadile šale i obmane zeca pa je odlučio da je bilo dosta i odrubio mu je glavu. Slatka mala ptičica Tweety konačno je završila u zubima upornog mačka koji ju je na sve načine pokušavao pojesti, ali mu to sve do sada nije nikako uspijevalo. James Cauty nije zabrinut što je na njegovo djelo stavljeno upozorenje za roditelje da materijal nije primjeren djeci.

- To je sigurno zbog nasilja, ali zbog tog upozorenja djeca još više žele vidjeti o čemu se radi - rekao je James.

Marko Šnidarić

FRITZ BEHRENDT

Umro je Fritz Behrendt, politički karikaturista, rođen u Njemačkoj 1925. godine. Njegovi roditelji pobjegli su u Nizozemsku (1937.) kako bi izbjegli fašistički režim.

Fritz Behrendt je bio izuzetan politički komentator, koji je posjedovao nepogrešivu lakoću zapažanja i visoku oštrinu stava.

Tijekom Domovinskog rata karikature na tu temu prenošene su i objavljivane u našem tisku, a Alojz Ševčik je uvrstio njegove radove u knjigu karikatura WARIKARIKATURA CROATICA (1992.).

Fritz Behrendt je bitno odredio karijeru Ote Reisingera kada je sedamdesetih godina zahvaljujući njegovom trudu Oto doživio afirmaciju i izvan granica tadašnje Jugoslavije.

Večernji list, povodom izlaska karike br. 65

Karika posvećena Reisingeru

ZAGREB – Najnoviji broj Karike, glasila Hrvatskog društva karikaturista, najvećim je dijelom posvećen Ottu Reisingeru i njegovoj retrospektivi u Klovićevim dvorima. U temu Reisinger uklopila se i zadnja stranica s njegovom karikaturom koja je, saznajemo, nagrađena drugom nagradom na ovogodišnjem festivalu karikature u Stuttgartu 2008. Od tema iz Karike izdvojimo i tekst o stripu "Manga osvaja Zapad" iz Večernjeg lista i intervju s karikaturistom i dizajnerom Dragutinom Dadom Kovačevićem. (bp)

Arhiva karikature

Britanska arhiva karikature nalazi se u mjestu Canterbury na University of Kent's Templeman Library. Ekipa iz britanske arhive karikatura provela je gotovo dvije godine digitalizirajući zbirku u kojoj se nalaze značajne karikature, a muzej je posvećen povijesti britanske karikature tijekom posljednjih dvjesto godina.

Arhiva posjeduje više od 130.000 originalnih novinskih, društveno-političkih karikatura, potpomognutih velikom zbirkom komičnog stripa, novinskim isječcima, knjigama i časopisima.

Zbirka originalnih umjetnina datira iz 1904. godine i uključuje radove mnogih autora karikature (W. K. Hasleden, Will Dyson, Strube, David Low, Emmwood, Michael Cummings, Ralph Steadman, Mel Calman, Nicholas Garland, Chris Riddell, Carl Giles, Martin Rowson, Steve Bell) i mnogi drugi.

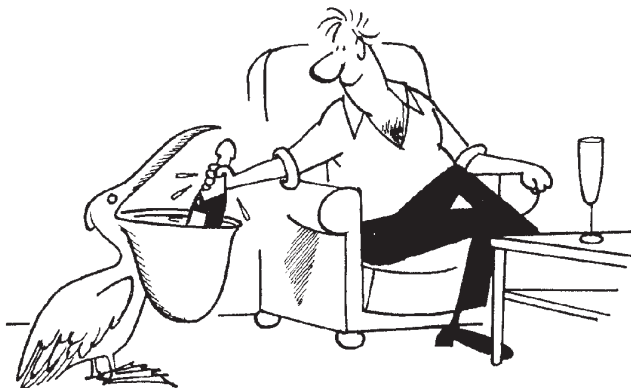
IZLOŽBE:

NIŠTA KONTRA SISA

Umjetnost karikaturalnog crteža ovaj put je okupirala zidove Ateljea sudskog vještaka u Kompareovoj 5 u Samoboru i to zahvaljujući izložbi Davora Štambuka. Naime, u nedjelju, 9. studenoga, vlasnik Ateljea Josip Dujmović okupljenima je predstavio izložbu Ništa kontra sisa tog velikog hrvatskog i svjetski priznatog i poznatog karikaturista.

Davor Štambuk kao autor smjelih karikaturalnih zapisa široka je duha, svjetonazora i obrazovanja, no nije se zanosio političkim implikacijama. Njegovo je likovno djelo, kako u početku, tako i sad, obilježeno asocijativnim viđenjima čovjekove biti. Majstor crteža i pripovjedač uspijeva osvojiti svjetski vrh, kako zbog čistoće crteža, tako i čiste misli, kao da želi reći: "Ništa što je ljudsko nije mi strano". Stoga za njegov karikaturalni crtež možemo reći da je gotovo svevremenski – rekao je uvodno Dujmović, da bi potom sam autor izložbe zahvalio na prilici da prvi put izlaže u Samoboru, konstatiravši ipak da se ne bi složio s tvrdnjom kako ga osim čistoće crteža krasi i čistoća misli.

Kao što se može vidjeti iz ovdje izloženih 20-ak crteža, moje misli baš i nisu sasvim čiste – našalio se Štambuk te pozvao okupljene da razgledaju izložbu.

FELIX U 'MAMUTICI'

U srijedu, 26. studenog 2008. otvorena je u MČUK-u (Međunarodni centar za usluge u kulturi) u Travnom izložba Srečka Puntarića. U ustanovi zvučnog imena, iako se zapravo radi o jednom od centara za kulturu zagrebačkih Narodnih sveučilišta okupilo se neprimjereno malo, kako posjetitelja tako i kolega karikaturista, sveukupno dvadesetak gostiju.

Izložbu je otvorio dopredsjednik HDK Davor Trgovčević koji je naglasio neke od karakteristika rada Srečka Puntarića koje su ga izdvojile od (i inače relativno visokog) prosjeka hrvatskog karikaturista, ali isto tako čak i od onih najuspješnijih naših članova. To se prije svega odnosi na Srečkovu neumornu izlagačku djelatnost u sklopu koje je sa svojim gostovanjima pod nazivom "Felix u gostima" prešao broj od 50 samostalnih izložbi.

Izdavši 31 knjigu karikature uspješno parira ukupnom broju knjiga karikature koje su tiskali svi ostali hrvatski karikaturisti zajedno (istina, to nije samo njihova krivica). Ako se k tome doda dugogodišnje postojanje i dalje jedine zagrebačke i hrvatske galerije karikatura "FFF" u Harambašićevoj ulici, nema sumnje da je Srečko najvredniji član HDK gledajući kroz prizmu popularizacije i prisutnosti karikature u Hrvata.

Na izložbi je izloženo 15 velikih panoa sa 50-ak radova, uglavnom ležernijih, predblagdanskih tema, a obzirom na smještaj izložbenog prostora

(na platou iza "Mamutice") za pretpostaviti je da će izložbu ipak vidjeti daleko veći broj ljudi od onoga koji se okupio na otvaranju.

NOVINSKA KARIKATURA - IZUMRLA VRSTA U HRVATA

SMRT CRTEŽA

U ZEMLJI PARADOKSA

Dok u hrvatskim novinama više nema više humorističkih priloga ili podlistaka, dotle su naši karikaturisti među najnagrađenijima na svjetskim sajmovima karikature

Nisu, dakako, vremena od šale i za šalu. Na smrknutim i politikom izgužvanim licima lako je pročitati geslo iz svakodnevice: Šalu na stranu! No, život nas uči da se i u zbiljskom događaju smiješno, htjeli to ili ne.

U vremenima nepogodnim za tiskovine u Hrvatskoj i iznalaženja formule kako ipak sačuvati goli život i preživjeti - odnosno zadržati sadašnje granice preživljavanja, a da se osigura etičnost i dignitet profesiji - vjerojatno vam je promakla činjenica da je i na stranicama našega lista izdahnula jedna uistinu duga tradicija. Nema više humorističkog podlistka Pomet. Dakako, ne ulazeći u razložnost takove odluke, vrijedi iznijeti kako se radilo o posljednjem humorističkom prilogu ili podlistku u Hrvata, a za koji se vezuje stoljetna tradicija.

Naposljetku, ako je konkurencija sa sjevera Lijepe naše već davno raskrstila s ovakvim oblikom društvenog angažmana i javne kritike, bilo je pitanje trenutka kada će se slično dogoditi i na ovim prostorima. Istina je okrutna spram onih koji u komunikaciji smijeh države pomagalom da prozbore ubojito, a sve kroz likovno interpretiranu informaciju i mišljenje.

Jer prilog Slobodne bio je posljednji bastion humora na ovim prostorima, spomenik jednog drugog načina života i ophođenja, ustvari "pravni" sljedbenik brojnih humorističkih glasila (Duje Balavac, Duje Grintavac, Duje Brbljivac, Golub, Žica, Vrabac, Grom, Parangal, Mosun, Rešeto, Snopić, Male novine, Ricinus, Čuvita, Štandarac, Grom iz vedra, Udica, Ježinac, Berekin, Žulj), kojih je u zlatnom dobu između dva rata znalo biti i pet-šest u gradu. Jesmo li se to zaboravili smijati, ili je u zemlji paradoksa sve zapravo već smiješno i apsurdno da se više ni (i)smijati ne isplati.

Crteži koji izazivaju ratove

A vani se karikaturi daje planetarni značaj i važnost, pa se poradi objavljenih crteža prijeti ratovima, stradavaju urednici, propadaju bojkotirani listovi, zapljenjuju naklade s kioska...

S druge strane, u Hrvata se crtani geg sveo na par kolumni u dnevnim listovima. I dok su u inozemstvu karikature neizostavni dio naslovnica i stvar zaštitnog znaka tiražnih novina, u nas je, čini se,

prevladalo uredničko shvaćanje kako je smiješno lakše "isisati" iz kolažiranih segmenata fotografija skinutih s interneta i kompjutorski sparenih, kako bi se udovoljilo i grafičkim traženjima, ali i ilustrativnosti teksta.

Fotografija je i brža i jeftinija od crteža! Klinička smrt karikature u Hrvatskoj, istina, ne može se još dijagnosticirati zahvaljujući uređivačkoj inerciji po kojoj je Vjesnik još uvijek ostao vjeran Peri Otta Reisingera, Večernji Puntarićevu Felixu, Slobodna Pijunima&pješacima Joška Marušica, Novi list Ivanu Miškoviću, 24 sata Niku Titaniku...

Sve skupa očito nije neočekivano, davno je već brojna armija talentiranih hrvatskih crtača sahranila Podravski jež, Zvekan, Koprive, Peckalo, Paradoks, Feferon, Kerempuh. Čvorak... specijalizirane časopise za karikaturu, ali i stranice humora iz svih dnevnih listova.

A što vam od periodike danas znači recimo zabočki Pehalec, samoborska Sraka ili kaštelanski Maškadur? Ništa! Dakako da se od karikature ne može živjeti, a ne daj Bože ni zaslužiti koja Danica s lentom ili tome slično, kako vam se to u Francuskoj, recimo, može zalomiti.

Naši crtači - inozemne zvijezde

Leži li razlog ovakvom stanju možda u činjenici da je smiješni crtež - pitak i rasterećujući, na kakvog smo navikli, benigni i naprosto neobvezujući - istinski gubitnik u mjerkanju sa krvožednim "zvijezdama" crnih kronika ili frazeolozima s društveno-političkih stranica, ili facama koje već samim pojavljivanjem znače vijest?

Lijenost čitatelja i razina potraživanja teško se u turbo vremenima više mogu zadovoljavati zagonetkama iz crtanih oblačića, a da bi se razaznala poruka. Jer danas se i novina lakše čita kroz brojke - mrtvih, pronevjera, onih s burzovnih izvješća... Nije li ipak karikatura pogubno zamijenila kiseli i gorak osmijeh sa slatkim, podišla publici i zagubila osnovnu svrhu?

A da stvar bude smiješna, brojni su karikaturisti iz Hrvatske laureati na inozemnim priredbama, pa informativni glasnik Karika Hrvatskog društva karikaturista svake godine dodjeljuje nagradu Os-karika domaćem karikaturistu s najviše nagrada osvojenih u inozemstvu.

Što vam na lokalnoj razini znače naši svjetski znani sugrađani Marko Ivić, Nikola Listeš ili Žarko Luetić, ako je već Davora Štambuka priznao svijet pa po

Mi uopće nemo-
mo karikaturista
koji bi bili na
razini jednog
Pjera Križanića
koji je rušio sus-
tav, Kraljevinu.
Karikaturisti
u socijalizmu
uključivali su
autocenzuru, pa

je današnja politička karikatura, slijedom stvari, na razini građanske dosjetke i vica, a ne ozbiljno osuđivanje negativnih pojava u društvu.

Što je najgore, niti jedan karikaturist u novijoj hrvatskoj povijesti nije bio kritiziran od vlasti, tek je jednom Srećko Puntarić od Tuđmana dobio "po prstima" zbog dijeljenja ordena. Izgubili smo kritiku na unutarnjem planu, moje se kolege bave samo marginalnim ili vanjskopoličkim temama. A karikatura mora biti angažirana i ubojita - tvrdi naš proslavljeni karikaturist Davor Štambuk.

R a z l o z i
s a d a š n j e m
stanju tretiranja
karikature su
kompleksni.
Karikaturisti
nemaju formal-
no likovno obra-
zovanje kao
što je to nekad
bilo, do Dru-
gog svjetskog rata.

Utoliko je i njihov način izražavanja suh, naivan. Uz to, izrazito se smanjio broj onih koji mogu kritički progovoriti o društvu. S druge strane, grafički urednici tiskovina često ne prepoznaju potrebu crteža u svojim glasilima. Slično je i s ilustracijom.

Zadržala se samo u dječjim časopisima kod nas. A, recimo, jedan Times i Newsweek koji izlaze u milijunskim nakladama, objavljuju crteže na prvim stranicama, pa i našim ljudima kao što je Mirko Ilić. Karikatura i ilustracija su marginalizirani i pitanje je da li će preživjeti - kaže povjesničar umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu dr. Franjo Dulibić.

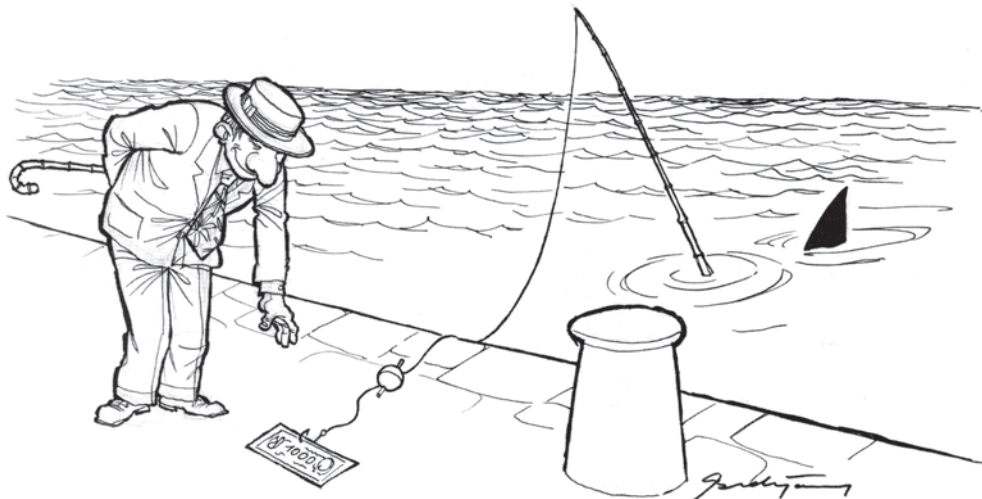
tom pitanju nema zabune? Stotinjak karikaturista iz Hrvatske koji imaju rejting izvan granica matične zemlje isprovociralo je i niz domaćih festivala karikature, prkoseći izolaciji i negiranjima tiskovina.

Uz postojeće, 13. Zagrebačku međunarodnu izložbu karikature s temom "Kockanje", 9. Blatske Dane smiha što se bave kompjutorima i TV-om, 4. Međunarodni susret karikature u Solinu sa stalnom temom "Arheologija", dobili smo sljedbenike u Oskarfestu u Osoru s temom "Otok", pa 2.

Međunarodni zagrebački salon karikature na temu automobila i parkiranja, te najmlađi, onaj u Ublima na Lastovu koji će na duhoviti način propitkivati našu ekološku svijest.

Svima je zajedničko da vam pokušaju izokrenuti polumjesec sa lica, kad vam to jutarnja kava i tisak, barem zadnjim stranicama, više nisu u stanju osigurati.

Igor Brešan, Slobodna Dalmacija

Osor 2008: Treća nagrada, Ivica Bednjanec

CRNO NA BIJELO

IZLOŽBA LEXOVIH

PORTRETNIH KARIKATURA

U ponedjeljak, 22. prosinca 2008. godine u Galeriji karikatura Osijek, Trg bana J. Jelačića 25, otvorena je 77. izložba karikatura pod nazivom CRNO NA BIJELO gdje su predstavljene portret karikature hrvatskog karikaturista Milana Lekića Lexa.

Mnogobrojna poznata lica iz javnog života lijepe naše (sportaši, pjevači i političari), uveseljavat će svojim veselim licima posjetitelje na zidovima Galerije karikatura Osijek sve do kraja siječnja 2009. godine.

Izložbu je otvorio osječki karikaturist Krunoslav Sili koji je za svog mlađeg kolegu iz Hrvatskog društva karikaturista gosp. Lekića imao samo riječi pohvale. Renomirani osječki karikaturisti - Miroslav Gerenčer Gero i Miodrag Vladetić Mac - su svojim prisustvom uveličali otvorenje izložbe i time podržali svog kolegu po peru.

Izložbu je, svojom poezijom, uljepšala i gđa. Silva Filipović, članica Društva pjesnika "Antun Ivanošić" iz Osijeka. Otvorenje izložbe popratila je TV Slavonija, za koju je prije samog otvaranja autor izložbe dao kratak intervju.

Kako je Lexova specijalnost izrada portretne karikature *ad hoc* na većim skupovima i priredbama, on je neposredno nakon otvorenja oduševio sve prisutne posjetitelje, naročito mladu publiku, izradom njihovih karikatura koja se mjerila u sekundama, vještinom poteza crnih linija do nastanka prepoznatljivih glavnih crta lica mladih osoba koje su se izmjenjivale na stolici ispred umjetnika.

Zagrijavanjem kuhanim crnim vinom i zakuskom te božićnim ugođajem završena je ova godina odličnom izložbom i zahvaljujem svima koji su sudjelovali u njenoj pripremi.

Druženje poznatih karikaturista nastavljeno je u poznatom osječkom "Old Bridge Pubu" do kasno u noć.

Stela Dušanić, voditeljica galerije

Članovi HDK i voditeljica galerije: Miroslav Gerenčer Gero, Stela Dušanić, Miodrag Vladetić Mac, Milan Lekić Lex i Krunoslav Sili.

ODJECI S FESTIVALA

BURSA 2008, Turska

tema: ljudska prava

FIRST PRIZE: Eray Ozbek / Turska

SECOND PRIZE: George Licurici

/Rumunjska

HONOURABLE MENTIONS:

Sevket Yalaz / TURSKA, Muammer Olcay / TURSKA, Maciej Trzepalka / POLJSKA, Grzegorz Szumowski / POLJSKA, Rumen DRAGOSTINOV / BUGARSKA, Pawel Kuczynski / POLJSKA, Alessandro GATTO / ITALIJA, Constantin Ciosu / RUMUNJSKA, Luis Ramon Mendiguren Tarres / ŠPANJOLSKA, Delcho Mihajlov / MAKEDONIJA, Amir AMINI / IRAN Seyran Caferli / AZERBEJDŽAN

LEFKOSA 2008, Cipar

tema: maslina

zemalja: 42, autora: 207, radova: 372

First Prize: Anton Buzeti (Slovenija)

Second Prize: Dechko Nikolov (Bugarska)

Third Prize: Vladimir Stankovski (Srbija)

Special Prizes:

Zaman (Turska), Valentin Georgiev (Bugarska), Alessandro Gatto (Italija), Pavel Constantin (Rumunjska), Muammer Kotbaş (Turska), Igor Vartchenko (Cipar) Shirin Gholipoov Ivan (Iran), Yuri Manaev (Rusija), Paolo Dalponte (Italija), Heidi Trautmann (Sjeverni Cipar)

KARPIK 2008, Poljska

tema: ribolov

Grand Prix: Pol Leurs, Luxemburg

Three Equivalent Prizes: Pawel Kuczynski – Poljska, Bartłomiej Bielniak – Poljska, Jacek Lanckoronski - Poljska

Priznanja: Iwan Anchukov – Rusija, Igor Nikitin – Rusija, Jurij Kosobukin – Ukraina, Vladimir Kazanevsky – Ukraina, Marek Gliwa - Poljska

KATHMANDU 2008, Nepal

tema: razlika između velikih i malih

1. Husejin Hanušić (HDK)

2. Oktay Bingöl (Turska), Jamal Rahmati (Iran)

PRIZNANJA:

Abhijeet Kini (Indija), Bayram Hajizadeh (Azerbejdžan), Ferreol Murillo Fuentes (Costa Rica), Hari Nepali (Nepal), Makhmudjon Eshonkulov (Uzbekistan), Špiro Radulović (Srbija), Triambak Sharma (Indija)

MAZATLAN 2008, Meksiko

tema: USA

First Prize: Miahai Ignat (Rumunji)

Second prize : Angel Boligan (Meksiko)

Third prize : Mohammad Amin Aghai (Iran)

Honorable Menetion:

Javad Jafarian /Iran, Phu Nguyen / USA Franciscus Wesi Barma / Indonezija, Felipe Galindo/ USA, Christo Kowarnitski/ Bugarska, Lou Pei dong / Kina

BUDIMPEŠTA 2008, Mađarska

tema: interkulturalni dijalog

1st prize: Oleg Goutsol (Ukraina)

2nd prize: Marabu (Mađarska)

3rd prize: Vladimir Kazanevsky (Ukraina)

OLEN 2008, Belgija

tema: ekstremni sportovi & čudni hobiji
727 radova, 293 karikaturista

1st prize ALI SHAHALILI (USA)

2nd prize: L'ubomir Kotrha (Slovačka)

3rd prize: Valentin Georgiev (Bugarska)

4th prize: Heidari Shahrokh (Iran)

5th prize: Norbert Van Yperzeele (Belgija)

BEOGRAD 2008, Srbija

Golden Smile 2008

tema: TRADICIJA I NAPREDAK

1st PRIZE: Vladimir Stankovski / Srbija

2nd PRIZE: Nickolay Krachtchin / Rusija

3rd PRIZE: Ljubomir Sopka / Srbija

DIPLOME: Costel Patrascan / Rumunjska, Cristian Topan / Rumunjska, Sava Babić / Srbija, Musa Gumus / Turska, Oleg Goutsol / Ukraina

HALANDRI 2008, Grčka

tema: TV i kultura

First prize: Claudio A. Gomes – Brazil

Second prize: Derambakhsh Kambiz–Iran

Third prize: Martin Honeysett-Engleska

Honorable mentions:

Marko Ivic (HDK), Ali Shahali (USA),

Masou Ziaei Zardkhashoei (Iran)

BELGOROD 2008, Rusija

tema: **EKOLOGIJA. ČISTI GRADOVI. ČISTA IDEJA.**

1. Valentin DRUZHININ (Rusija)

2. Gennadiy CHEGODAEV (Rusija)

3. Masoud ZIAEI ZARDKHASHOEI (Iran)

Diplome: Aleksey KUSTOVSKIY (Ukraina), Mohsen ZARIFIAN (Iran), Alexandr PANASENKO (Rusija), Sergej RASKOVALOV (Rusija), Jurij MANAEV (Rusija)

PRIRODA PRIČA

Izašao je edukativni CD pod nazivom **PRIRODA PRIČA**, a predviđen je za klince iz nižih razreda osnovne škole. Sadrži različite tipove zadataka iz prirode i društva, a dani su kroz igrice, pjesmice, pitalice, zagonetke, bojanke...

Zadaci su osmišljeni tako da učenike upućuju i na druge izvore znanja, te povezuju sadržaje i s drugim nastavnim sadržajima.

Obuhvaćene cjeline su obitelj i dom, vrijeme, zavičaj, promet, zdravlje, blagdani, škola.

Naručite na 098 279325 ili e-mailom na nh@naklada-haid.hr.

I na kraju najvažnije – ilustracije na CD-u je napravila naša kolegica, članica HDK Zrinka Ostović.

ŠALJEMO NA FESTIVALE

rok HDK / IZLOŽBA	IZLOŽBA	TEMA	FORMAT BR. RADOVA
15.01. 31.01.	World Press Cartoon AP. 1179 EC Picoas, 1050-001 Lisboa – PORTUGAL www.worldpresscartoon.com	1. PORTRET KARIKATURA 2. GAG KARIKATURA 3. REDAKCIJ. KARIKATURA	max. A3 jedan rad po kategoriji
15.01. 03.02.	Tabriz Cartoonists Association, Azerbaijan Cartoon Museum, Former Tabriz Estate Library, Opposite of Vahdat Art School, Golestan Garden, Tabriz, IRAN Zip code: 51396-13117 http://www.tabrizcartoons.com/en/detail.asp?ID=1062	BEZ RATA (No War)	min. A4 - max A3 max. 5
22.01. 07.02.	International Exhibition SATYRYKON-LEGNICA 2009 AKADEMIA RYCERSKA Chojnowska 2, 59-220 Legnica POLAND www.satrykon.com	1. HUMOR I SOCIJALNA SATIRA 2. ŽENA	max. A3 max.4 po kategoriji
29.01. 15.02.	EURO-KARTOENALE, Waregemsesteenweg 113, B-9770 Kruishoutem, BELGIUM www.ecc-kruishoutem.be	PIJESAK I ŠLJUNAK (kao industrijski materijal)	A4 max. 5 radova
29.01. 20.02.	5th SYRIA INTERNATIONAL CARTOON CONTEST P.O.BOX 6540, Damascus, SYRIA www.syriacartoon.com	GLAD	A4 max. 6
12.02. 25.02.	Miroslaw Krzyskow (Konkurs), ul. Powstancow Warszawy 10/1, 11-400 Ketrzyn, POLAND	ŽENA	max. A3 max.2 rada
12.02. 01.03.	Azerbaijan Cartoonists' Union, Neftchilar avenue 145, Baku, AZ1010 AZERBAIJAN www.azercartoon.com/	NAFTA	min.A4 - max. A3 max.2
19.02. 01.03.	Museum HOUSE OF HUMOUR AND SATIRE 68, Bryanska St. P.O. Box. 104, 53000 Gabrovo, BULGARIA http://www.humorhouse.bg/	SVIJET TRAJE JER SE SMIJE	A4 max.2
e-mail 15.02.	CHATEAU DE VIANDEN, P.O.B 26, L-9422 Vianden LUXEMBOURG, www.caricature.eu	ZELENA EKONOMIJA	min. A4 - max A3 max. 3 rada
12.03. 27.03.	25th Biennale Internazionale dell'Umorismo nell'Arte, Piazza della Liberta 3 , 62029 Tolentino (MC), ITALY www.biennaleumorismo.org	DJECA NAS PROMATRAJU (i smiju nam se)	max. A3 max.3 rada
14.05. 31.05.	LSMDK „DEBIUT”, COMPETITION ul.Ptasia 2 A/7, 65-520 ZIELONA GÓRA, POLAND	VINO (I BERBA)	min.A5 - max. A3 max.3
04.06. 30.06.	DAEJEON INT'L CARTOON INSTITUTE 450, Wolpyongdong, Daejeon city, 302-280 Seoul, KOREA www.dicaco.com	1. SLOBODNA 2. OBIČAJI / KOSTIMI (Customs / Costume)	max. A3 max.4 po temi

LISABON, Portugal

Primaju karikature objavljene tijekom 2008.godine, a treba poslati: stranicu časopisa s objavljenom karikaturom i prvu stranicu s zaglavljem. Nagrade: 20.000 EUR (grand prix) i u svakoj kategoriji po 5.000, 2.500 i 1.000 EUR-a. Katalog (1,3 kg) za kvalificirane autore. Primaju originalne printane karikature s potpisom. Entry Form : www.feedmerecords.com/ENTRY_FORM_WPC2009.pdf

TABRIZ, Iran

Radovi se mogu slati poštom ili e-mailom (150 dpi, JPEG) na adresu tabrizcartoons@gmail.com . Nagrade 1.000, 500 i 300 EURa. Katalog za uvrštene autore.

LEGNICA, Poljska

Nagrade: 5.500, 5.000, 4.500, 3.500, 3.000 PLN. Primaju dosad nenagrađivane (originalne) radove, a vraćaju ih krajem 2010. Katalog dobivaju selektirani autori. Obavezno poslati Application card s podacima i slikom.

KRUISSHOUTEM, Belgija

Nagrade: 1.600, 1.400, 1.200 i 750 EUR. Radove vraćaju na pismeni zahtjev, a ako želite katalog uz karikature pošaljite 6 kupona "international reply" (kupite u pošti). Tema je vađenje, primjena pjeska (šljunka) kao industrijskog materijala. Znači da kao tema - pustinja i plaža otpadaju...

DAMASK, Sirija

Nagrada zlatna, srebrna i brončana (+ diplome). Radove ne vraćaju, a katalog za selektirane autore.

KETRZYN, Poljska

Dva rada po kategoriji (crtež/satira). Mole biografiju. Nagrade neočekivane i originalne. Katalog za najbolje.

BAKU, Azerbejdžan

Uz radove poslati Entry Form. Nema love, samo medalje i diplome. Katalog za one koji "uđu" u katalog. Primaju radove poslane e-mailom na adresu mollanasreddin2009@gmail.com

GABROVO, Bugarska

Nagrade u bugarskim levima. Postoji Entry Form. Može se poslati do 5 radova, ali samo dva mogu ući na izložbu. Ako želite povratk radova treba uplatiti 20 EUR-a na njihov račun. Katalog šalju autorima izloženih karikatura.

VIANDEN, Luxemburg

Inicijalno radovi (JPEG, do 500 kb) se šalju e-mailom na adresu: cartoon@caricature.eu , naravno sa svim osobnim podacima. Ukoliko nakon toga dobite poziv organizatora da ste ušli među 120 najboljih karikatura morate poslati originalnu karikaturu do 13.3. Nagrade 3.000. 2.000, 1.000 EURa. Vraćaju radove.

TOLENTINO, Italija

Uz (originalne) radove obavezan je Entry Form. Katalog dobivaju izloženi autori, a neki od njih i nagrade u iznosu od 5.000, 3.000 i 1.500 EUR (+ posebna priznanja). Radove vraćaju nakon izložbenog ciklusa. Izložba je prodajna.

ZIELONA GÓRA, Poljska

Primaju originalne radove, koji ostaju u vlasništvu muzeja. Autori koji se kvalificiraju primit će katalog, a za najbolje je rezervirana lova: 4.000, 3.000, 2.000, 1.500 PLN i putovanje na otvaranje izložbe.

DAEJEON, Koreja

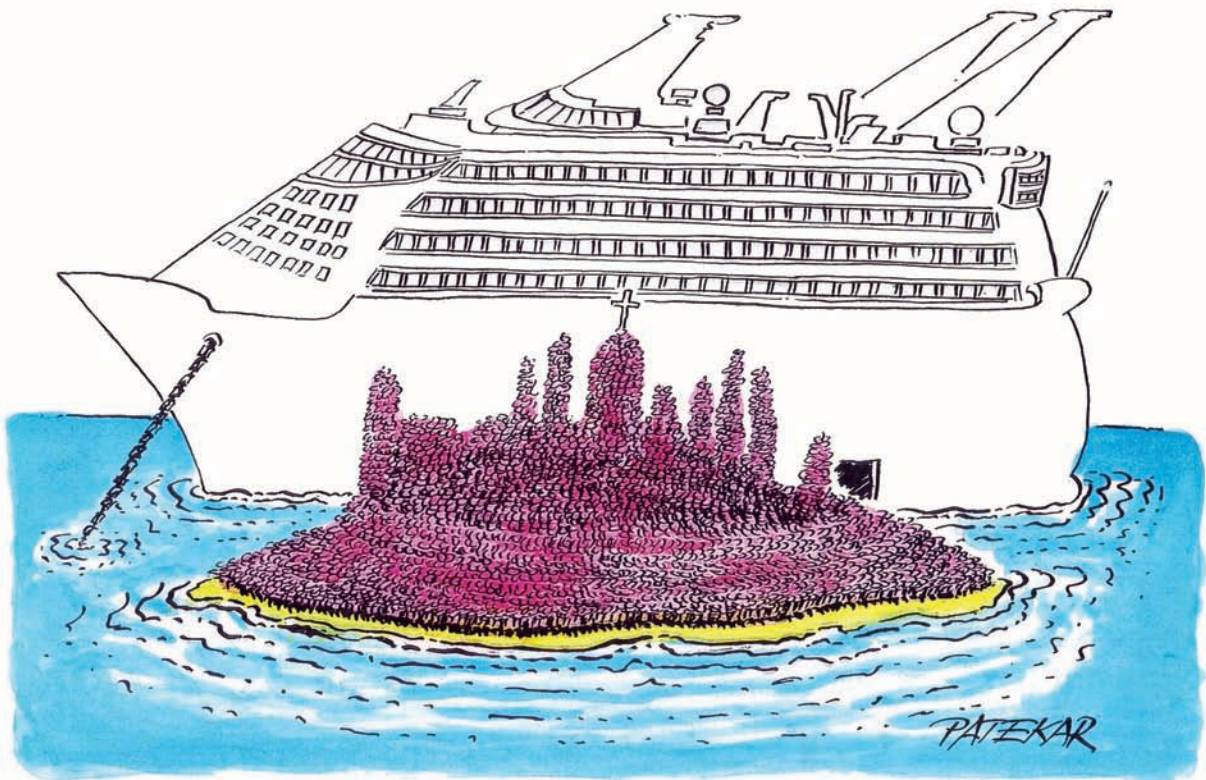
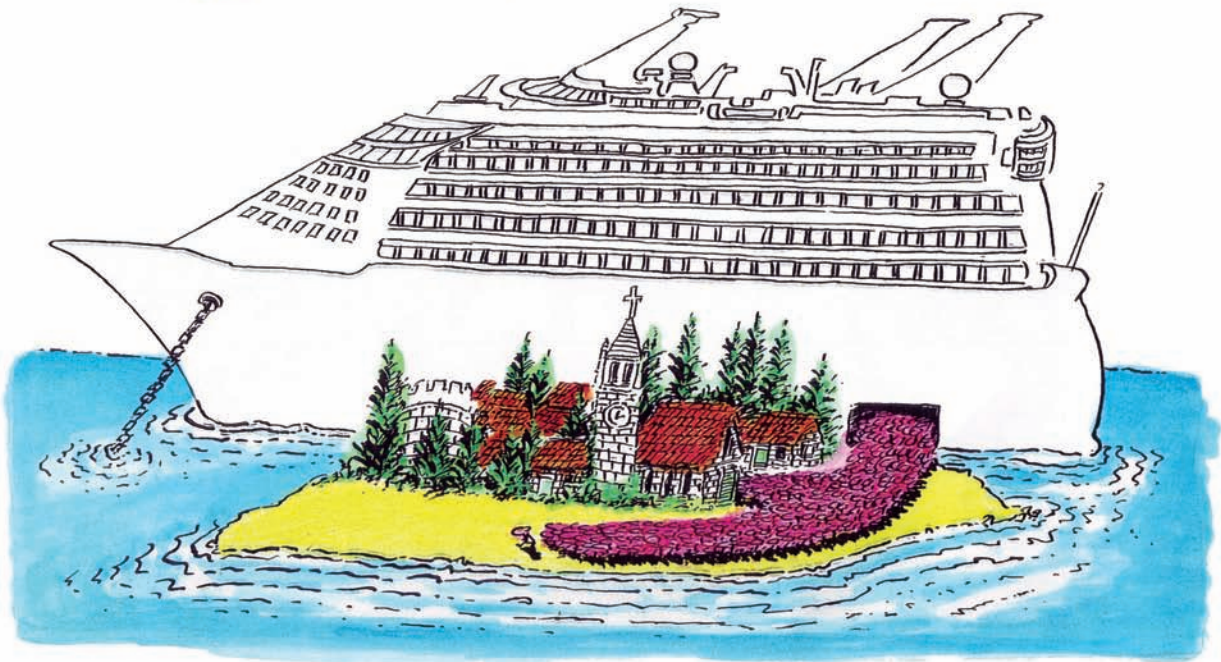
Katalog selektiranim autorima (300). Nagrade 3.000, 1.000 , 500 (2), 300 (3) \$. Radove ne vraćaju.

**- ČINI MI SE DA SMO IPAK NEŠTO POGRIJEŠILI U ODGOJU.
OPET TRESE PEPEO NA POD.**

Hrvatsko društvo karikaturista je ove godine Priznanje Mladen Bašić – Bibi dodijelilo Otonu Antonu Reisingeru za njegov doprinos razvitku karikaturnog stvaralaštva.

01 OSKARfest

OSOR 2008: Prva nagrada, Stanko Patekar